

Feest van Christus Koning

Het feest is in 1926 door Paus Pius XI ingesteld. Die aandacht is ontstaan in Frankrijk bij een benadigde moniaal in Paray le Monial, (17de eeuw) maar in Duitsland bv. als

tegenhanger van de Nationaal Socialistische jeugdbeweging om die een leider te geven; elders om de verenigde arbeiders een eigen Koning te geven (ipv Karl Marx). Het was een soort 'visioen' alle volkeren samen te brengen onder één Koning.

Het feest is dus een beetje een mengsel en erg cultuurbe-paald, maar gaat wel terug naar de bronnen: het laatste oordeel (volgens Matteüs) en de Heer als Herder (Ezechiël). De Koning als Herder en de Koning als Heerser, beiden behoorden tot het joodse erfgoed van leiderschap (met een mogelijk verkeerde afloop voor wie niet mee wilde).

Thema: "Waar staan we?"

EERSTE LEZING uit de profetie van Ezechiël (34,11-12.15-17)

Zo spreekt God de Heer: 'Ik zoek mijn kudde op en bezoek mijn eigen schapen. Zoals een herder omziet naar zijn kudde, en zich onder zijn schapen begeeft wanneer ze verstrooid zijn, zo zal Ik omzien naar mijn schapen en ze in veiligheid brengen, hoe ver ze ook afgedwaald zijn ten gevolge van mist en nevel. Ik zal mijn schapen weiden, Ikzelf zal ze laten rusten,' – zo spreekt God de Heer. 'Het vermiste schaap ga Ik zoeken en het verdwaalde breng Ik terug, het gewonde verbind Ik, het zieke geef Ik weer kracht en het gezonde en sterke blijf Ik verzorgen. Ik zal ze laten weiden zoals het behoort en gij, mijn schapen' – zo spreekt de Heer – 'Ik zal recht doen aan het ene dier tegenover het andere, tegenover de ram en de bok.'

TWEDE LEZING uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs (25,31-46)

In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen: 'Wanneer de Mensenzoon komt in zijn heerlijkheid en vergezeld van alle engelen, dan zal Hij plaats nemen op zijn troon van glorie. Alle volken zullen vóór Hem bijeengebracht worden en Hij zal ze in twee groepen scheiden, zoals de herder een scheiding maakt tussen schapen en bokken. De schapen zal Hij plaatsen aan zijn rechterhand, maar de bokken aan zijn linker. Dan zal de koning tot die aan zijn rechterhand zeggen: kom, gezegenden van mijn Vader, en ontvang het rijk dat voor u gereed is vanaf de grondvesting der wereld. Want Ik had honger en gij hebt Mij te eten gegeven, Ik had dorst en gij hebt Mij te drinken gegeven, Ik was vreemdeling en gij hebt Mij opgenomen. Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed, Ik was ziek en gij hebt Mij bezocht, Ik was in de gevangenis en gij hebt Mij bezocht. Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden en zeggen: Heer, wanneer hebben wij U hongerig gezien en U te eten gegeven, of dor-

stig en U te drinken gegeven? En wanneer zagen wij U als vreemdeling en hebben U opgenomen, of naakt en hebben U gekleed? En wanneer zagen wij U ziek of in de gevangenis en zijn U komen bezoeken? De koning zal hun ten antwoord geven: voorwaar, Ik zeg u: al wat gij gedaan hebt voor een dezer geringsten van mijn broeders, hebt gij voor Mij gedaan. En tot die aan zijn linkerhand zal hij dan zeggen: gaat weg van Mij, vervloekten, in het eeuwig vuur dat bereid is voor de duivel en zijn trawanten. Want Ik had honger en gij hebt Mij niet te eten gegeven. Ik had dorst en gij hebt Mij niet te drinken gegeven. Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij niet opgenomen, naakt en hebt Mij niet gekleed. Ik was ziek en in de gevangenis en gij zijt Mij niet komen bezoeken. Dan zullen ook zij antwoorden en zeggen: Heer wanneer hebben wij U hongerig gezien of dorstig of als vreemdeling of naakt of ziek of in de gevangenis, en hebben wij niet voor U gezorgd? Daarop zal Hij hun antwoorden: voorwaar, Ik zeg u: al wat gij niet voor een van deze geringsten hebt gedaan, hebt gij ook voor Mij niet gedaan. En dezen zullen heengaan naar de eeuwige straf maar de rechtvaardigen naar het eeuwig leven.'

OVERWEGING

Misschien hebt u, dierbare mensen, in september in de krant de foto gezien van Koning Willem-Alexander, op bezoek in Amsterdam toen hij met aandacht gewoon zijn arm aanbood tot steun aan de doodzieke Eberhard van der Laan. De hele dagbladders publiceerde de foto omdat het imago van het koningschap op die foto opvallend was. Wat is immers een koning tegen de achtergrond van hoe wij in onze westerse cultuur het koningschap hebben leren kennen. Vanuit dié achtergrond is het moeilijk iets over Christus Koning te zeggen. De politieke geschiedenis van de Europese vorstenhuizen, hun protocollen en de devaluatie van hun macht en status bieden geen aangrijpingspunten op het feest van Christus koning. De vraag is waarover het dan wél gaat als we het woord koning gebruiken.

Dierbare mensen, ik neem u daarvoor mee naar de teksten van vandaag. De eerste is een beschouwing over het herderschap. De profeet Ezechiël kiest voor het beeld van de Herder als hij het volk iets wil zeggen over wie God voor ons is. Dat begon bij David, een schaapherder. De profeet Samuel had opdracht David tot koning te zalven en daarvoor werd die achter de schapen vandaan gehaald. David opende als eerste echte volksleider het door God gewilde koningschap. Een koning was religieus leider, maar hij was ook rechter en sprak vonnissen uit. Bij dat leiderschap echter ging het vooral om de religieuze taak daarvan. Er was geen scheiding van Kerk en Staat. De koning had daarbij ook een priesterlijke functie: middelaar tussen God en de mensen. Dat was toen. Voor ons is de Kerk die middelaar, hoe zwak

en onbeholpen soms ook. En de vraag is waar wij, u en ik, in die Kerk staan.

Maar dat ideale leiderschapsbeeld van koning David heeft maar ruim een eeuw geduurd. Het leiderschap kwam in handen van de profeten, de oppositie, – dat wil zeggen: bij de profeten die vanaf de derde generatie koningen het corrupte koningschap aan de kaak stelden. Corruptie was geloofsafval en betekende in die tijd vooral aanpappen met de machthebbers in het Midden-Oosten omwille van politieke bescherming. Het was een miskennis van God als beschermheer, die het volk ooit uit het slavenhuis van Egypte had bevrijd. Een vraag is: staan u en ik aan de kant van de profeten of voelen we ons meer thuis bij de bescherming die wij voor onszelf organiseren?

Die tweede lezing, dierbare mensen, is een heel andere en vooral een moeilijke. Daar is de koning de Mensenzoon, geïdentificeerd met Jezus van Nazareth. Hij is daar Herder maar lijkt tegelijk een strenge rechter. Kennen wij Jezus van Nazareth zo? Nee toch. De kwestie is dat in het Oude Testament de rechtspraak verliep in termen van beloning en straf, met als uitkomsten de hemel of de hel. Alle christelijke kerken hebben in een voorbije tijd die tekst aangegrepen om hun leden te waarschuwen onder het motto: weet wat je doet; het laatste oordeel kan je fataal worden. Er leefde veel angst tot de bokken te behoren aan de linker kant, daar te staan en voor altijd verdoemd te zijn. Waar staan wij, u en ik?

Dierbare mensen, de cultuur van die Matteüs-tekst is oudtestamentisch en moeilijk te plaatsen tegen de achtergrond van Jezus' prediking van vergeving. Hij ging immers bij zondaars op bezoek en sprak van vergeving, steeds weer. Hij zei bv. tegen de overspelige vrouw: "Ook ik veroordeel u niet, ..." Dierbare mensen, wat moet je toch met de tekst van vandaag, vooral de laatste alinea? Waar is opeens Jezus' vergeving?

Ik probeer iets anders. Het gaat over schapen en bokken als beelden van verschillende mensen. Schapen zijn volgzzaam, aanhankelijk en echt een kudde als ze samen onderweg zijn. Je ziet dat wel 'ns op de tv, op Texel of in Drente. Bokken echter zijn geen kuddedieren, zetten de hakken in het zand, zijn koppig, bokkig, eigenwijs, niet vooruit te branden als ze niet willen. Vindt u dat niet een aardig beeld van schapen en bokken, de mensen van onze onze geloofsgemeenschappen? Waar het eigenlijk over gaat, dierbare mensen, is het Koninkrijk van God en in verband daarmee de vraag: wie horen daarbij? Waar sta jij, waar staan wij allemaal samen?

De schapen aan Jezus' rechterhand, ... dat zit wel goed. En de bokken zijn niet per se de dwarsliggers, de critici in onze geloofsgemeenschappen, want dat kan ook heel positief zijn. Maar wie dan zeker wel? De bokken lijken de mensen te

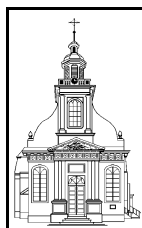
zijn die het gezag van Jezus' koningschap niet pikken, omdat zij zélf koning willen zijn in eigen huis. Ze hebben de ambitie van een aards koningschap; dat wil zeggen: je niet laten sturen naar mensen in nood, de hakken in het zand zetten, kortom van deze wereld zijn. En dan, dierbare mensen, gaat het niet om bv. kerkbezoek of regels, directieven waarin Jezus' boodschap moeilijk kan worden herkend. Van-de-wereld-zijn is koning zijn van je eigen domein. Niet "Uw rijk kome" maar dat van mij. Niet "Uw wil geschiede" maar die van mij."

Dierbare mensen, de tekst van Matteüs is een soort van gewetensonderzoek. Het is wel oudtestamentisch, digitaal: je staat óf rechts, óf links. Zo lijkt 't, maar zo is de werkelijkheid niet. Veruit de meeste christenen hebben in principe de volgzzaamheid van een schaap, maar we kunnen op z'n tijd allemaal wel bokkig zijn. Zijn de echte, fanatieke bokken dan afgewezen? Dat lijkt zo te zijn, maar dan zijn ze wél zelf aan de linkerkant gaan staan, bv. omdat de sfeer tussen de schapen niet beviel.

Zijn ze dan voor eeuwig afgewezen, gestraft? Dat is Oude Testament, dierbare mensen, – dat is oud, dat is voorbij. Jezus van Nazareth heeft bij het Laatste Avondmaal gesproken over een Niéuw Verbond in zijn goddelijke deelname aan onze menselijke natuur. Daardoor is Hij koning, – zoals Hij tegen Pilatus zegt: "Mijn koningschap is niet van deze wereld," – niet van een wereld waar beloning en straf de dienst uitmaken voor wat je wel of niet ziet aan nood, ziekte, eenzaamheid en zo meer.

Dierbare mensen, mag ik afsluiten met de vraag: is het dan niet van belang waar je staat? Ach, ik denk 't. Het is minstens een beeldvorming die jou oproept goed te kijken naar de nood van anderen. Wie die nood zien, staan aan de rechterkant, wie weggijken staan links. Halen doen we het geen van allen. Daarom blijft 't de vraag: Waar in deze wereld sta jij?

(– Ruimte voor aantekeningen –)

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 26 november 2017
© Frans E.M.Verhaar pr.